

horizonte UNIA

Gazeta dla Polskich członków i członkiń Unii
Numer (2) 22, Kwiecień 2017

Redakcja T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

Editorial

Migrantki i migranci w Szwajcarii mają poczucie niepewności. Jest ono związane z tzw. *automatyczną wymianą informacji (AIA)*, która oznacza umowę pomiędzy 51 państwami OECD dotyczącą wzajemnej wymiany informacji podatkowych. Dotychczas łatwo było oszukiwać na podatkach: konto w Luksemburgu czy Szwajcarii gwarantowało dyskrecję i anonimowość. Pozwalało również na ukrycie majątku przed własnym urzędem podatkowym. Umowa AIA uniemożliwia tego typu machlojki.

Dlaczego jednak migrantki i migranci obawiają się tej umowy? Wiele osób dotychczas nie wiedziało, że zgodnie ze szwajcarskim prawem podatkowym należy zadeklarować cały majątek bez względu na to gdzie się znajduje oraz wszystkie dochody bez względu na to gdzie zostały uzyskane. Każdy kto podlega opodatkowaniu w Szwajcarii bez względu na obywatelstwo, przez niewiedzę lub złe doradztwo, ukryje swoje dochody lub majątek, popełnia przestępstwo podatkowe. Dzięki AIA wszystko wyjdzie na jaw. Obawy migrantek i migrantów wynikają przede wszystkim z braku rzetelnej informacji o tym co muszą deklarować oraz jakie są konsekwencje błędnych deklaracji. Nie jest z resztą łatwo o dobrą informację. Umowa AIA jest nowa i często nie wiadomo jak będzie wprowadzana w życie. Ponadto, prawo i praktyka podatkowa są regulowane na poziomie kantonalnym. To utrudnia sprawę.

Unia i Horyzonty starają się wypełnić te luki. Jesteśmy jednak przekonani, że w większości przypadków nie ma powodów do obaw. Majątek i dochód są częściowo wliczane jedynie do obliczenia podstawy opodatkowania i mają niewielki wpływ na wysokość podatków. Chyba, że ktoś ma dużo pieniędzy...

Marília Mendes, sekretarz krajowy ds.migracji

Automatyczna wymiana informacji z państwami UE

Deklaracja podatkowa: co należy zgłosić?

Wejście w życie umowy o automatycznej wymianie informacji (AIA) z państwami UE budzi niepokój wśród migrantek i migrantów. Poniżej odpowiadamy na niektóre pytania. Zawarte informacje nie są jednak wyczerpujące. Pełną wiedzę uzyskają Państwo w urzędach podatkowych swojego miejsca zamieszkania.

Jak działa AIA?

Państwa, które podpisały AIA (pełna lista: goo.gl/ZN6KPF), wymieniają między sobą informacje dotyczące kont finansowych. Osoba zobowiązana do płacenia podatku w państwie A ma konto bankowe w państwie B. Bank przekazuje pewne informacje urzędowi w państwie B. Następnie, urząd ten automatycznie przekazuje informacje urzędowi w państwie A, który może kontrolować otrzymane dane.

Jakie dane podlegają wymianie?

Numer konta, nazwisko, adres, data urodzenia, numer identyfikacji podatkowej (w Szwajcarii numer AHV), odsetki, dywidendy, dochody z umów ubezpieczeniowych, stan konta, zyski ze sprzedaży majątku.

Przecież płacę podatki za granicą!

Zobowiązanie do płacenia podatku w Szwajcarii polega na tym, że wszystkie dochody, składniki majątku oraz długi – bez względu gdzie zostały uzyskane albo gdzie się znajdują – muszą zostać zadeklarowane w zeznaniu podatkowym. Ze wszystkimi państwami UE obowiązują umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania (DBA). Oznacza to, że dochody, nieruchomości i długi, w tym przypadku dla szwajcarskiego fiskusa, będą wliczane do obliczenia podstawy opodatkowania: nie będą od nich pobierane podatki (mowa prawdopodobnie o majątku i dochodach poza Szwajcarią – przyp. tł.). Natomiast dochody i majątek w Szwajcarii będą opodatkowane na podstawie obliczonej uwzględniając dane z zagranicy.

Lista DBA znajduje się tu: goo.gl/AXSfV9.

Co się stanie gdy dotychczas nie deklarowano danych z zagranicy?

Jeżeli urząd to odkryje to będzie trzeba zwrócić zaległy podatek za ostatnie dziesięć lat (trzy lata w przypadku spadków) wraz z odsetkami oraz zapłacić odpowiednią grzywnę. Wynosi ona od 1/3 do 3x wysokości niezapłaconego podatku (w zależności od wagi przewinienia).

Co można wówczas zrobić?

Od 2010 r. istnieje możliwość zgłoszenia niezadeklarowanych dochodów i majątku. W ramach tzw. samo-donosu trzeba zapłacić zaległy podatek wraz z odsetkami za ostatnie dziesięć lat. W przypadku pierwszego samo-donosu, urząd podatkowy odstępuje od postępowania karno-skarbowego tzn. wymierzenia kary grzywny i ewentualnie innych kar za oszustwo podatkowe. Poniżej warunki złożenia samo-donosu:

- Odstąpienie od kary jest możliwe tylko jeden raz w życiu;
- Urząd Podatkowy nie może wiedzieć o zaległych podatkach;
- Należy udostępnić wszystkie informacje;
- Wszyscy członkowie rodziny muszą złożyć donos jednocześnie;
- Podatnik musi być gotowy do współpracy z urzędem podatkowym.

W przypadku AIA z UE, zwalniający z odpowiedzialności karnej samo-donos nie będzie możliwy w przypadku gdy urząd szwajcarski otrzyma już dane bankowe. Kto zamierza złożyć samo-donos powinien się więc pośpieszyć.

Jak złożyć samo-donos?

W prawie wszystkich kantonach wystarczy pisemne lub ustne oświadczenie. W Genewie należy wypełnić formularz. Zaleca się wysłać oświadczenie przesyłką poleconą. Dołączyć należy listę niezgłoszonych przychodów, majątku i długu wraz z dokumentacją.

Uwaga: samo wpisanie do zeznania podatkowego dotychczas niezgłaszanych dochodów i składników majątku nie będzie uznane jako samo-donos!

Jakie dokumenty są wymagane?

Należy to ustalić we właściwym kantonie. Przykładowo, kanton Berno wymaga:

- Konta bankowe: wyciągi na koniec roku ze składnikami kapitału i odsetkami brutto; pełne wyciągi roczne w przypadku nieopodatkowanych dochodów
- Ubezpieczenia na życie: zaświadczenie o wysokości podatku majątkowego
- Posiadłości za granicą: kopia umowy kupna, zaświadczenie o rzeczywistej wartości, w przypadku wynajmu – zaświadczenie o wysokości czynszu, zaświadczenia o długach hipotecznych i odsetkach.

Gdzie można znaleźć informacje z zagranicy?

Dane bankowe oraz z ubezpieczenia należy uzyskać za granicą. W przypadku nieruchomości postępowanie różni się w każdym państwie.

Czy wymiana informacji obejmuje również nieruchomości?

Nie, aktualnie wymiana dotyczy tylko danych bankowych. Jednakże obsługa nieruchomości odbywa się najczęściej poprzez konto bankowe i w ten sposób urząd podatkowy może uzyskać informacje o nieruchomości.

Odziedziczyłem wraz z dwójką rodzeństwa dom. Płacimy podatki na miejscu. Czy muszę coś zadeklarować?

Tak, musi Pan zadeklarować swoją część domu: w tym przypadku jedną trzecią. Obliczenie wartości nieruchomości odbywa się inaczej w każdym kantonie ale w przypadku nieruchomości za granicą może Pan podać wartość katastralną. Urząd może ewentualnie zażądać dodatkowych informacji. W Szwajcarii nie pobiera się podatku od nieruchomości za granicą tylko wlicza się ją do podstawy opodatkowania.

A jeżeli mój majątek znajduje się w państwie, z którym nie ma automatycznej wymiany informacji?

Również w takim przypadku istnieje obowiązek deklaracji – ustawa dotyczy wszystkich. Może się również zdarzyć, że umowa o wymianie informacji zostanie podpisana w przyszłości. Wiele państw zadeklarowało bowiem wolę rozszerzenia obowiązywania automatycznej wymiany informacji.

Czy moje podatki znacznie wzrosną gdy wszystko zadeklaruję?

To zależy od tego ile dochodów i majątku posiada Pani za granicą. Podatek dochodowy nie jest wysoki w Szwajcarii więc dochody z zagranicy nie powinny być zbytnim obciążeniem. Chyba, że posiada się ogromny majątek.

Co się stanie w przypadku pobierania pomocy socjalnej i świadczeń uzupełniających (EL)?

Kto pobiera pomoc socjalną lub EL a jednocześnie uzyskuje dochody lub posiada majątek za granicą, których nie zadeklarował, popełnia – od momentu wejścia w życie ustawy o wydalaniu cudzoziemców – przestępstwo.

- Przestępstwo to w szczególnych przypadkach może prowadzić do kary więzienia
- Dla osób bez szwajcarskiego paszportu, może dodatkowo prowadzić do wydalenia z kraju

Należy jednak dodać, że posiadanie majątku nie musi automatycznie oznaczać braku prawa do pobierania EL (istnieje np. kwota wolna). Radzimy skorzystać z osobistej konsultacji.

Sans-Papiers

Genewa otwiera nowe drogi

Kanton Genewa zainicjował nowy projekt zmierzający do uporządkowania sytuacji tysięcy osób bez uregulowanego statusu pobytowego (tzw. Sans-Papiers, przyp. tł). Równocześnie, inicjatywa ma chronić te osoby przed wykorzystywaniem i dumpingiem płacowym. Unia będzie wspierać te osoby, które dzięki nowej inicjatywie będą mogły uregulować swój status.

Projekt „Papyrus”, został przygotowany przez Sekretariat Kantonu ds. Migracji (SEM) i Genewski Komitet Wsparcia dla Sans Papiers. Już w ramach fazy pilotażowej ponad 590 osób otrzymało pozwolenie B, w tym 147 rodzin. Kolejne 297 wniosków jest na etapie rozpatrywania.

Wzmocniona kontrola przeciwko wykorzystywaniu

Projekt opiera się na trzech filarach. Pierwszy dotyczy uregulowania statusu pobytowego osób Sans-Papiers, które spełniają określone kryteria (okres pobytu, znajomość języka, niezależność finansowa). Jednocześnie, branże w których Sans-Papiers są zwyczajowo zatrudniani i w których powszechny jest dumping płacowy i praca na czarno (gospodarstwa domowe ale również budowa i hotelarstwo) będą częściej kontrolowane. Ponadto, Genewa zamierza wspierać dotknięte osoby poprzez dodatkowe projekty.

Unia wspiera dotknięte osoby

To wzorcowe rozwiązanie genewskie zostało wypracowane w wyniku wieloletnich prac. Uczestniczył w nich przede wszystkim Komitet Wsparcia Sans Papiers, wspierany przez Unię. Genewska Unia będzie aktywnie wspomagać osoby, które zamierzają zalegalizować swój pobyt.

Osman Osmani, sekretary krajowy ds. migracji

Ubezpieczenia socjalne: Emerytury nie wzrosną

Od 1 stycznia 2017 r. niektóre ustawy ulegną zmianie. Poniżej najistotniejsze zmiany w ubezpieczeniach socjalnych, zebrane przez Szwajcarską Konfederację Związków Zawodowych (SGB)

AHV/IV (fr., wł.: AVS/AI)

Zwyczajowo, emerytury z pierwszego filara są co dwa lata dopasowywane do inflacji i poziomu płac. Zwyczajowo, gdyż w tym roku emerytury pozostaną na poziomie z 2015 r. Powód: deflacja (negatywna inflacja) oraz niewielki wzrost płac. Jest to wydarzenie bez precedensu w historii AHV. Minimalna emerytura w dalszym ciągu wynosi 1175 CHF miesięcznie a maksymalna 2350. Takie kwoty otrzymają jednak tylko te osoby, które opłacały pełne składki bez przerwy od 20 roku życia aż do wieku emerytalnego.

Nowością jest zwolnienie kas wyrównawczych i pracodawców z obowiązku wydawania nowo zatrudnionym świadectwa ubezpieczenia. Tym samym, pracownicy tracą dowód, że byli zameldowani w AHV.

BVG (fr., wł.: LPP)

Również w drugim filarze czyli w kasach emerytalnych jest coraz mniej pieniędzy. Minimalna stopa procentowa na poczet emerytury została obniżona z 1,25 do 1 procenta. Jest to najniższa wartość od czasu wprowadzenia obowiązkowego drugiego filara 32 lata temu.

Rozwód

Nowa regulacja dotyczy również podziału kapitału emerytalnego w przypadku rozvodu. Co do zasady nadal obowiązuje reguła podziału po połowie. Żona otrzymuje połowę kapitału uzbieranego przez męża podczas trwania małżeństwa i odwrotnie. Nowe jest jednak wyznaczenie momentu podziału: nie jak dotychczas na zakończenia procesu rozwodowego ale w chwili jego rozpoczęcia. W przyszłości podział będzie również dokonywany gdy jeden małżonek już jest na emeryturze lub pobiera rentę inwalidzką. Od 1 stycznia, kasy emerytalne i fundacje kont przejściowych (Freizügigkeitsstiftung, fondation de libre passage, fondazione di libero passaggio) zgłaszać będą wszystkich właścicieli kont do centralnej komórki ds. 2 filara. Tym samym sądy rodzinne prowadzące rozwód mogą kontrolować czy nie zostały ukryte środki. W przypadku gdy partner w trakcie rozvodu nie posiada konta emerytalnego, może również przekazać otrzymane środki na emeryturę.

Te nowelizacje w podziale składek mają również skutki wsteczne. Dotyczą one przede wszystkim rozwiedzionych wdów. Mają one czas do końca 2017 r. by złożyć w sądzie rodzinnym wniosek o dokonanie ponownego podziału.

Wybór strategii lokowania środków

Od połowy 2017 r. wchodzi w życie nowelizacja dotycząca indywidualnego wyboru strategii lokowania środków na kontach emerytalnych. Te kasy emerytalne, które ubezpieczają wyłącznie wysokie pensje powyżej 127 000 CHF, mogą przenieść całe ryzyko na ubezpieczonych. Oznacza to: w przypadku niekorzystnego rozwoju może się okazać, że ubezpieczeni będą mieli na koncie mniej niż wpłacili. Kolejnym aspektem jest ograniczenie dotyczące wypłaty emerytury. W przypadku przejścia na emeryturę, śmierci lub inwalidztwa możliwa jest jedynie wypłata kapitału.

UVG (fr.: LAA, wł.: LAINF)

Nowelizacja ubezpieczenia wypadkowego (UVG) doprecyzowała od kiedy pracownicy objęci są obowiązkowym ubezpieczeniem od wypadku: ochrona rozpoczyna się zawsze z pierwszym dniem pracy, również gdy przypada on na weekend lub dzień wolny od pracy. A kończy się zawsze w 31 dniu, czyli po upływie pełnego miesiąca od zakończenia stosunku pracy. Istnieje również możliwość zawarcia umowy przedłużającej okres ubezpieczenia o kolejne 6 miesięcy po zakończeniu pracy. Po upływie tego okresu, w przypadku braku podjęcia pracy, należy ubezpieczyć się prywatnie.

Redukcja renty inwalidzkiej po osiągnięciu wieku emerytalnego

W przypadku osiągnięcia wieku emerytalnego zredukowana zostanie pobierana renta inwalidzka. Tym samym, roszczenia inwalidów zostaną zrównane z roszczeniami wynikającymi z emerytury. Redukcja ta nastąpi jednak tylko w przypadku osób, które w momencie wypadku miały ponad 45 lat. W przypadku inwalidztwa poniżej 40 procent, za każdy rok odejmowany będzie jeden procent. Oznacza to, że redukcja w momencie przejścia na emeryturę wyniesie maksymalnie 20 procent. W przypadku inwalidztwa powyżej 40 procent, redukcja będzie o połowę wyższa. Może zatem wynieść maksymalnie 40 procent. Przykładowo: pracownik, który uległ wypadkowi w wieku 56 lat i ma 50 procent inwalidztwa, otrzyma w momencie osiągnięcia wieku emerytalnego 65 lat, 22 procent mniej renty inwalidzkiej.

Zmiana ta nie wchodzi jednak od razu w życie. W pierwszej kolejności częściowo zredukowana będzie renta osób, które osiągną wiek emerytalny w 2025 r. Pełna redukcja nastąpi od 2029 r.

Ubezpieczenie zdrowotne

Składki na ubezpieczenie zdrowotne nadal rosną. W 2017 r. o średnio 4,5 procenta. Nowością w 2017 r. jest podniesienie dodatku prewencyjnego. Wynosił on od 1998 r. 2.40 rocznie. W 2017 r. podniesiony zostanie do 3.60 a w 2018 r. do 4.80.

Doris Bianchi und Sina Bühler

Pytania i Odpowiedzi

Praca czasowa: składki na kasę emerytalną?

Od wielu lat pracuję czasowo. Przy okazji ze zdziwieniem obserwuję, że czasami pobierane są ode mnie składki na kasę emerytalną a czasami nie. Jednak od czasu gdy zostałem ojcem za każdym razem potrącane mam składki emerytalne. Jak to dokładnie wygląda z tymi składkami?

David Aeby: Generalnie w pracy czasowej obowiązuje zasada, że jedynie w przypadku zatrudnienia powyżej trzech miesięcy odprowadza się składkę na emeryturę. W momencie, w którym stanie się jasne, że praca będzie trwać dłużej niż trzy miesiące należy rozpocząć odprowadzanie składek. Jeżeli zatem umówi się Pan na cztery miesiące pracy to składkę należy odprowadzać od pierwszego dnia. Jeżeli umówi się Pan na trzy miesiące pracy a po dwóch miesiącach okaże się, że praca potrwa dłużej to składki będą odprowadzane od tego momentu (czyli od drugiego miesiąca). Jeżeli wykonuje Pan krótkie prace dla tego samego

pracodawcy to należy je zsumować. Trzy miesięczny okres musi zostać osiągnięty w ciągu 12 miesięcy. Poza tym nie płaci się składek. Również wtedy gdy wykonuje się krótkie prace dla różnych pracodawców. Specjalna regulacja dotyczy osób z dziećmi. Odprawdzają one składki na emeryturę od pierwszego dnia bez względu na okres zatrudnienia.

Work. 1.12.2016

Wypadek: od kiedy liczy się ubezpieczenie?

Rok 2017 źle się dla mnie rozpoczął. Wypowiedziałem poprzednia pracę z końcem września 2016 r. i wyjechałem na dwa miesiące w podróż po południowo-wschodniej Azji. Jeszcze przed wyjazdem podpisałem nową umowę o pracę z dniem 1 stycznia 2017 r. Pierwszy dzień nowej pracy miał przypaść na 3 stycznia 2017 r. Tymczasem 2 stycznia 2017 r. upadłem na nartach i trafiłem do szpitala z kontuzją stopy. Jednakże kasa wypadkowa nowego pracodawcy nie chce pokryć kosztów leczenia. Decyzję swoją uzasadnia tym, że wypadek miał miejsce przed podjęciem pracy. Dlatego nie chce wypłacać świadczeń. Czy ma rację?

Peter Schmid: Nie. Ubezpieczalnia najwyraźniej nie zorientowała się, że ustawa o ubezpieczeniu wypadkowym zmieniła się właśnie w tym punkcie. Nowelizacja weszła w życie 1 stycznia 2017 r. Od tego momentu nie liczy się, który dzień był pierwszym przepracowanym. Ubezpieczenie obowiązuje od rozpoczęcia umowy. W Pana przypadku umowa rozpoczęła się od 1 stycznia 2017 r. To, że z powodu dni wolnych miał Pan podjąć pracę dopiero 3 stycznia, nie gra żadnej roli. W tym przypadku, ubezpieczenie musi wypłacić ustawowe świadczenia.

Uwaga: w terminie trzydziestu dni od otrzymania decyzji ubezpieczyciela musi Pan złożyć tzw. sprzeciw. W piśmie przesłanym pocztą poleconą musi Pan domagać się przejęcia kosztów związanych z wypadkiem. Proszę załączyć kopię umowy o pracę i zaznaczyć, że wypadek wydarzył się po jej rozpoczęciu.

Work, 2.02.2017

Czym jest Unia?

Unia jest największym szwajcarskim związkiem zawodowym zrzeszającym około dwieście tysięcy członków i członkiń pracujących w sektorze prywatnym. Dzięki około dwustu układom zbiorowym pracy zawartym z różnymi pracodawcami reprezentujemy interesy przeszło półtora miliona osób zatrudnionych w Szwajcarii.

W Unii pracuje wielu polskich pracowników, m.in.: Adam Rogalewski w Bernie odpowiedzialny za całą Szwajcarię, Artura Bienko w Genewie oraz Barbara Blicharz w kasie dla bezrobotnych w Genewie, a także Mateusza Paulo w Zurichu.

Dlaczego warto wstąpić do Unii?

- Osoby, które pracują tam gdzie istnieje związek zawodowy zarabiają więcej. Układy zbiorowe pracy gwarantują lepsze warunki zatrudnienia.
- Członkowie Unii otrzymują dofinansowanie do kursów zawodowych i językowych.
- Członkowie Unii są wreszcie lepiej poinformowani. Prawo pracy zmienia się szybko, również jeśli chodzi o coroczne podwyżki, dlatego nasi członkowie i członkinie wiedzą ile powinni zarabiać.

Jak wstąpić do Unii?

- Można to zrobić przez Internet odwiedzając poniższą stronę:
- www.unia.ch/de/jetzt-mitglied-werden
- lub kontaktując się bezpośrednio z Adamem Rogalewskim (telefon poniżej).

Koszt członkostwa wynosi od 12.70 do 50.80 CHF w zależności od wysokości wynagrodzenia.

Więcej informacji po polsku znajduje się na polskiej stronie internetowej Unii:
www.unia.ch/de/arbeitswelt/von-a-z/migrantinnen/polnische-infos

Kontakt do przedstawiciela odpowiedzialnego za polskich pracowników w Unii

Adam Rogalewski

komórka: 0041 79 535 74 10

email: adam.rogalewski@unia.ch

Die Gewerkschaft.
Le Syndicat.
Il Sindacato.

Impressum

Beilage zu den Gewerkschaftszeitungen work, area, Événement syndical | Herausgeber Verlagsgesellschaft work AG, Zürich, Chefredaktion: Marie-José Kuhn; Événement syndical SA, Lausanne, Chefredaktion: Sylviane Herranz; Edizioni Sociali SA, Lugano, Chefredaktion: Claudio Carrer | Redaktionskommission A. García, D. Filipovic, E. Sariaslan, M. Martín, M. Mendes, O. Osman, A. Rogalewski | Sprachverantwortlich Adam Rogalewski | Adresse Unia Redaktion «Horizonte», Weltpoststrasse 20, 3000 Bern 15, www.unia.ch

Tłumaczenie polskie: Marek Wieruszewski